Megszépült külsőben Szeged egyik leghíresebb műemlékháza

Nemsokára befejezik a *Széchenyi tér 9.* számú ház renoválását. Jóval többet jelent ez egyszerű felújításnál, amikor iskolapéldáját látjuk, hogyan kell jelentős műemlékeinket megszabadítani a múltban reárakott ízléstelen köntöstől és sallangoktól. Márpedig a *Zsótér-ház*, hazánk egyik legszebb terének történelmi emlékekben kétségtelenül leggazdagabb épülete, megérdemli ezt.

Kossuth lábanyomát őrzi...

Története a múlt század 40-es éveibe nyúlik vissza, amikor *Dercsényi* János udvari kamarai előadó megszerezte a városház melletti üres telket abból a célból, hogy ott *szesz- és keményítőgyárat* létesítsen. Két év múlva a tőkés vállalkozás csődbe jutott s a félbemaradt épületet *Zsótér* János, gazdag helyi kereskedő szerezte meg, aki 1844-ben befejezte a róla elnevezett ház építését. 1848-ban *kaszárnyát és hovédkórházat* helyeztek el benne. A következő évben már hazánk első épülete volt, ekkor érte meg hőskorát, amikor országgyűlési bizottságok tartottak itt ülést, itt székelt a forradalmi kormány, *Szemere* Bertalan kormánya s a vészes időkben *a magyarság nagyjai* fordultak meg a házban. Második emeletének ma is meglévő, kopott 34 lépcsőfoka (az első emeleti már nem az eredeti) *Kossuth Lajos lábanyomát őrzi*, aki itt tárgyalta meg — ezúttal csak egyet emeljünk ki — a román forradalmárköltő *Bálçescu* Nikolaeval a két nép sorsdöntő kérdéseit.

Árvízi menekültek mentsvára

Legmozgalmasabb napjait 1879-ben, *a nagy víz idején* élte át ez a ház, mikor közel *3000 menekült szorongott benne.* Ennyi ember ellátása természetesen nem volt könnyű dolog. Az első emeleten lakó *Eisenstaedter* Lukácsot bízták meg a hajléktalanok közötti rend fenntartásával, aki mint »parancsnok«, valóságos »alkotmányos köztársaságot« szervezett a menekültekből. Az ő szállására menekült *Mikszáth* Kálmán is s ablakából nézte, s írta meg a sziszegő kígyó módjára közeledő vízár pusztítását. Két nap s három éjjel tartózkodtak a szerencsétlenek a házban. A lakások csoportokra voltak osztva s minden csoportnak külön kisbírója volt, akik reggelenként átvették a parancsnoki utasításokat (két haláleset is volt időközben s utólag az is kiderült, hogy a menekülők közt 80 rovott-múltú is akadt, akik fosztogattak) s csónakokon hordták át a városházáról a szalonnát, kenyeret, babot, krumplit és tarhonyát. A ház körül két méter magasságban állt a víz. Gyermekkoromban még láttam a Zsótér-ház padlásán játszadozás közben a kormos tűzhelynyomokat, miket a menekültek hagytak hátra. A kritikus napok elmúltával csónakokkal szállították át az embereket Újszegedre, ahol szétosztották őket. Rövid ideig a Kiskunfélegyházára menekített törvényszék *levéltárát* őrizték a Zsótér-házban.

Viszontagságos esztendők

A századfordulón *Zsótér László*, a ház gondnoka, elhatározta a városház felőli oldalon *erkély létesítését.* Az akkori tanács a ház központi részére adta meg az építési engedélyt. 1903-ban csupán az első, a tanácsház felőli erkély volt a helyén, s midőn a tanács — a megbontott szimmetria érdekében — azt lebontással fenyegette, húzta rá Zsótér a túlsó sarokra is az irodaházhoz semmiképpen sem illő másik erkélyt is. Még ebben az évben foglalkozott a közgyűlés a széképület kibővítésével. Javaslat hangzott el, miszerint a régi ház helyén új palotát építsenek, vagy végső esetben vegye meg a város a házat s használják fel *hivatalok elhelyezésére.* Az első világháború utáni években az épület elég csúnya képet nyújtott, mert a vakolat teljesen lehullott már róla. Magánlakások céljára használták. Az 1920-as évek végén a város végre megvásárolta a házat akkori tulajdonosaitól, a *Bach-családtól* s a közvélemény nyomására újra is vakoltatta. A felszabadulás után kezdték meg benne a hivatalok elhelyezését, s ma már, megszépített öltözetben, *a szegedi járási tanács* méltó székhelye.

A korszerű helyreállítással *eltüntették a stílusbontó erkélyeket, az új-romantikus vendéglő portált, kiszabadították kapuboltozatát* s egykorú ábrázolások s régibb fényképek alapján helyreállították a földszinti üzletekkel elrontott eredeti képét, s így ma, ez a klasszicista épület vidám színével szépülő városunk egyik büszkesége.

Csongor Győző

Még több szövetet szőhessenek...

A munkások javaslataikkal segítik a jövő évi műszaki fejlesztési terv készítését

A sok féle és fajta terv valóra váltása és készítése közben az Újszegedi Kender- Lenszövő Vállalatnál külön gondot fordítanak a műszaki fejlesztési tervre. Az elmúlt hónapokban a többi között üzembe állították két, összesen 20 fejes precíz keresztcsévélő gépet. Ezzel lényegesen növelték a fonal sebességét a nehézcsévélő gépeknél. Tavaly 90 méter volt percenként, ma már meghaladja a 110 métert. Átalakították és megerősítettek egy felvetőgépet s így alkalmassá tették nehéz kenderáruk felvetésére is. Házilag készítettek 24 fejes vetülékcsévélőt, amit néhány hete állítottak munkába. Felszereltek a szövődében 30 differenciál láncfeszítőket. Elkészült egy átalakított ponyvaszövőgép kísérleti példánya. Több tanulmányt is készítettek, egyiket a tisztítás és kivarrás műveletének szétválasztására, s kidolgozták a kent-impregnálás technológiáját.

Az ilyen műszaki elképzelések, tervek valóra váltása

nemcsak a termelékenység, hanem a nyereségrészesedésre jutó összeg növekedését is hozza.

Az év első felében hosszú hónapokon át nem érték el a tervben előirányzott megtakarítást sem. A harmadik negyedévben azonban nagyrészben a műszaki intézkedések hatására már eredményesebben dolgozott az üzem és **több mint négynapi keresetnek megfelelő összeget tartalékoltak nyereségrészesedésre.**

A hátralevő két hónap alatt sok műszaki fejlesztési feladatot kell megoldani az üzemben. Ezek hasznát többnyire csak jövőre látják, amikor az ideinél még nagyobb feladatokat kell megoldaniok. Már most dolgoznak

a jövő évi feladatterven

is. A vállalat vezetősége felhívással fordult az üzem dolgozóihoz, hogy közöljék fejlesztési, szervezési és egyéb vonatkozású javaslataikat, hogy azokat a tervkészítésnél figyelembe vehessék.

Az idei fejlesztési tervhez tavaly 283 javaslatot kapott a vállalat vezetősége. Ebből 105-öt be is dolgoztak a tervbe. Szeretnék, ha a múlt évinél több javaslat érkezne az 1962-es tervhez, hiszen

jövőre 8 százalékkal kell növelni a termelékenységet,

a negyedik negyedévi termeléshez mérten 1962-ben 1 millió 200 ezer négyzetméterrel több szövetet kell szőni. A megnövekedett anyagmozgatást és tárolást is az üzemen belül raktárakban gépesíteni kell, hogy gyorsabb, könnyebb legyen a szállítás.

Vasárnap részleges tanácstag-választások

Népes érdeklődés mutatkozott a jelölő gyűléseken

Szegeden különféle okok — elhalálozás, visszahívás vagy elköltözés — miatt kilenc választókerület városi, illetve kerületi tanácstag nélkül maradt. Az elmúlt hetekben ezeken a helyeken a Hazafias Népfront *tanácstagjelölő gyűléseket* rendezett, melyen a lakosság többsége megjelent. Több körzetben *tanácstag-beszámolóval* kötték össze ezeket a gyűléseket, a III. kerületben pedig szórakoztató kulturális műsorral köszöntötték a választókat az úttörők.

A kilenc jelölő gyűlésen *csaknem kilencszázan* vettek részt az érdekelt körzetekből. Különösen népes volt az 1-es, a 10-es, a 20-as, az 50-es és a 71-es választókerület gyűlése. Az összejöveteleken a Hazafias Népfront jelöltjeit egyhangúlag fogadták el a résztvevők.

A november 12-i, vasárnapi tanácstag-választásokra a népfront a következő dolgozókat jelölte: megyei jogú városi tanácstagnak *Rácz* Károly lerakatvezetőt az 1., *Farkas* István nyugdíjas nyomdászt a 20., *Péter* Mária háztartásbelit a 37., *dr. Molnár* Lajos gyermekorvost az 50. és *Tonnecz* Rezsőné cipőgyári munkást a 71. választókerületben.

Kerületi tanácstagoknak jelölték *dr. Kossa* János ruhagyári dolgozót a 26., *Goldea* György háziipari szövetkezeti tagot a 42., *Gábor* Máriát, a Tömörkény István Leánygimnázium tanárát a 10. és Papp Irént, a Földműves utcai Hámán Kató általános iskola tanárát a 34. választókerületben.

A városi és a kerületi tanácstagválasztásokat november 12-én, *vasárnap reggel 7 órától este 8 óráig* tartják a következő helyeken: A Hazafias Népfront Vörösmarty utcai székházában az 1., a Radnóti gimnáziumban a 20., a Szilléri sugárúti iskolában a 37., az Építők Kossuth Lajos sugárúti művelődési otthonában az 50., a Kolozsvári téri iskolában a 71., a szakszervezet Tolbuhin sugárúti székházában a 26., a Textiltechnikumban, a József Attila sugárúton a 42., az Úttörőházban, a Tolbuhin sugárúton a 10. és a Hámán Kató iskolában, a Földműves utcában a 34. választókerület lakossága részére.

Kitüntetések és jutalmak a Szegedi Cipőgyárban

A Szegedi Cipőgyárban a Nagy Októberi Szocialista forradalom emlékünnepsége alkalmával kitüntetéseket és jutalmakat osztottak ki. *Bánfi* Károly, a programozási csoport vezetője és *Zónai* István raktáros a *»Könnyűipar kiváló dolgozója«* kitüntetést kapott. Tizenegyen — közöttük öten a cipőgyár telepéről — *»Kiváló dolgozó« oklevelet* vettek át. Ezen az ünnepségen osztottak ki *az újabb törzsgárda-jelvényeket* is. Tizenöt dolgozó, aki tíz év óta van egyfolytában munkahelyén — 200 forint hűségjutalommal együtt —, nyolc dolgozó, aki tizenöt év óta és egy dolgozó, aki húsz év óta tartozik a cipőgyár kötelékébe — vette át a megtisztelő törzsgárda-jelvényt. Rajtuk kívül még öten kaptak jó munkájukért pénzjutalmat.

Tanulás tankönyv nélkül

Egy új módszerű nyelvtanfolyam sikeréről

A KPVDSZ keretében működő Zamenhof Eszperantó Szakkör (a szakszervezeti központi művelődési otthonban, Tolbuhin sugárút 14) egy hónappal ezelőtt Szeged 15 dolgozója részére nyelvtanfolyamot kezdett. Az érdekes, első új típusú órának a híre városunk dolgozói között elterjedt és azóta a tanulni vágyó dolgozók létszáma emelkedik és emelkedik. Ez a rendezőségnek már-már gondot kezd okozni, mert az összenyitható két terem sem látszik elegendőnek. Pedig városunk egyéb helyein is működik négy eszperantó tanfolyam.

Mivel magyarázható ennek az esti nyelvtanfolyamnak a népszerűsége, sikere? A résztvevő dolgozók véleménye szerint egy sajátos és modern nyelvoktatási módszer alkalmazásában. Tankönyvet nem használnak és mégis az első órától kezdve az anyanyelv teljes kizárásával tanulnak. Mégpedig nemcsak úgy ímmel-ámmal, hanem jókedvűen, hangulatosan tanulnak, mert a tanfolyamvezető tanár nemcsak az érdeklődés felkeltéséről, hanem gyakran a hangulat fokozásáról is gondoskodik. Igaz, ez az új módszer az előadótól sokoldalúságot, találékonyságot és rengeteg energiát követel. A tanfolyamvezető is bevallotta a legutóbbi órán a kezdés előtt, hogy őt legjobban kárpótolja az a lelkesedés, az a tanulási vágy, vagy inkább tanulási akarat, amelyet csütörtök esténként összeseregelett dolgozókban talál. Ez kit nem lelkesítene? »Így, vállvetve, egy akarattal sikeres is lesz a munkánk« — mondotta egy eszperantóul tanuló dolgozó.

Egyebként az új nyelvtanítási módszer tanulmányozására gyakran látogatnak el a környező városokból is, legutóbb Vásárhelyről jöttek tapasztalatcserére.

A Bartók Béla Filharmonikus Zenekar hangversenye

Dénes Vera közreműködésével és *Lukács* Ervin vezényletével lépett fel kedden délelőtt a *Szegedi Bartók Béla Filharmonikus Zenekar* a Nemzeti Színházban.

A hangverseny első felében Richard *Strauss* Don Juan című szimfónikus költeménye, majd *Mihály* András gordonkaversenye hangzott el. Bár a Don Juan előadásán erősen megérződött, hogy ez a mű eddig nem szerepelt a zenekar műsorán, s most a túlzsúfolt program miatt nem is volt lehetőség komoly próbára, Lukács Ervin alapos felkészültsége és öszszetartó ereje átsegítette az együttest a kényes pontokon.

Természetesen sokkal jobb előadásban hallhattuk Mihály András gordonkaversenyét, hiszen a koncertszólamot játszó *Dénes* Vera az ország egyik legjobb csellistája, s ez a mű repertoárjának egyik erőssége. Szólamát most is magas technikai fölénnyel és muzikalitással játszotta. Sajnos a gordonkaverseny zenekari szólamai és a hangversenyt befejező *Mendelssohn a-moll szimfónia* előadása elmaradt a hangverseny egészének színvonalától.

V. J.

Foltok a mi szép városunkon

Nyitott kaput döngetni bolondság, de a csukottnak nekimenni sem valami jó dolog. Mégis az utóbbit választotta a Sörgyár autója: a Londoni körút 32 számú ház nagykapuját összetörte. A kaput azután az udvarban a falhoz támasztották és azóta éjjel-nappal szabad a házba a bejárás. E sarki épületben italbolt van. Onnan is nyugodtan besétálhatnak éjjelente az udvarba. A KIK azt mondja, az intézkedés a vendéglátó vállalat dolga. A vállalatnál viszont a Sörgyárat okolják, mondván, nekik kell megcsináltatni a kaput. Mindez viszont a lakóknak kellemetlen. Törődhetne valaki velük is!...

●

Egy régi fűszerüzlet helyén — a Vidra utca 3 számú házban — berendezkedett a Gépipari és Gépjavító KSZ műszerész és nikkelező részlege. Dübörögnek a gépek a lakások alatt, itt-ott lehull a vakolat... Ez azonban még nem ok arra, hogy lebecsüljük a nikkelezést. A műhely fölött viszont éjszakai műszakban dolgozók is laknak, akik nappal pihenni szeretnének — vajon mit szól ehhez a helyiség kiutalója?

●

Azt mondják, a légynek sem árt a KUKA, ez a modern szeméttároló. Az Arany János utca 14 számú ház melletti telken éppenséggel megtermékenyítőleg hatnak ezek a KUKÁ-k. Elősegítik a légyszaporodást. S ezeknek a rovaroknak mit sem számít ám a kerítés, átrepülnek rajta, be a lakásokba, a szobákba. A közelben lakók legfeljebb becsukják az ablakot, nyáron is. Ne legyenek olyan érzékenyek. Igazán megérthetnék, hogy a belvárosi szemét csak a belvárosban tárolható, közvetlenül a lakóházak mellett.

●

Új szokást honosított meg Szegeden a Szolgáltató Üzem. A SZEAC-pálya melletti, a gőzfűrész üzem oldalánál levő lejtős, poros, sáros, gödrös utcába kiküldi az NB I-es mérkőzések alkalmával a helypénzszedőket. Ezek ott teremnek az érkező motorosok mellett és két forintot vasalnak be rajtuk, őrzési díj fejében. Aligha, hogy odasorolnak az utcába az autók, azonnal elhelyezik — azok ablaktörlői alá — a két cédulát: négy forint.

Csak észre ne vegyék, hogy a színházzal szemben, a nagy költséggel kialakított aszfaltos helyen — szerencsére — teljesen ingyenes a parkírozás.

Markovits Tibor

KÖNYVESPOLC

MARIA KONOPNICKA: KRYSTA

Három elbeszélést kap az olvasó a *Magyar Helikon* finomkivitelű kiskönyvei sorozatának legújabb darabjaként a lengyel klasszikus irodalom 1910-ben elhunyt kiemelkedő alakjának műveiből. Mindhárom elbeszélése egy-egy gyöngyszeme a lengyel kritikai realizmusnak és az egykori lengyel falu életét eleveníti meg. Az írónőnek kedvelt témája volt a falusi emberek életének megrajzolása és őszinte, igaz színekkel ecsetelte a feudális elmaradottságot, a társadalmi igazságtalanságokat. Szenvedélyes és líraian zengő hang szól hozzánk e kis kötet elbeszéléseiből is, mint az írónő annyi más művéből, amellyel népe iránti hűségéről és a haladásba vetett hitéről tett tanúságot — aláhúzva saját küzdelmes életével is. *Mészáros* István fordítása és *Hajnal* Gábor illlusztrációi művészien segítik elő, hogy a magyar olvasók, az 1958-ban magyar nyelven megjelent novelláskötet után, ezuttal is még jobban megismerjék a lengyelek e nagy tiszteletben és megbecsülésben tartott költőjét és prózaíróját.

MIKSZÁTH KÁLMÁN: A FEKETE VÁROS

A kétkötetes regény az Akadémiai Kiadó gondozásában jelent meg, az író összes műveinek 22—23 kötete kritikai kiadásaként. A fekete város Mikszáth utolsó nagy regénye, 1908 őszén kezdte írni folytatásokban a Vasárnapi Újság számára, azonban könyvalakban való kiadását már nem érte meg. Ez a komor mű a múltban játszódik. Lőcse városának és Görgey Pál Szepes megyei alispánnak tragikus végű, bosszú fűtötte párharcát írta meg benne a nagy író. A XVIII. század elejére helyezte a cselekményt az írói fantázia. Kellett Mikszáth számára a szabadságharcos történelmi háttér, mert ez volt a mérték: élet-halálharcát vívta a nemzet, s az urak és polgárok közben nem láttak mást, csak saját önző érdekeiktől diktált perpatvarukat. A történelem felől ugyan, de saját korának uralkodó osztályain mondott ítéletet művében Mikszáth, megjelenítve a kizsákmányoló osztályok kicsinyes önzését.

A kritikai kiadás — amelyet Király István rendezett sajtó alá — a regény eredeti, az írói szándéknak megfelelő hű szöveget adja.